

Inleg bedrijfssparen in 2002 nauwelijks veranderd

A. de Kruijk

Werknemers die deelnemen aan een bedrijfsspaarregeling hebben in 2002 2,3 miljard euro ingelegd. Het ingelegde bedrag op bedrijfsspaarrekeningen lag daarmee het afgelopen jaar nagenoeg op het niveau van 2001, zo blijkt uit cijfers van het CBS. In 2002 is er 1,7 miljard euro van de bedrijfsspaarrekeningen terugbetaald. Aan het einde van 2002 hadden de deelnemers aan bedrijfsspaarrekeningen bijna 9 miljard euro op de bank staan. In het eerste kwartaal van 2003 bedroeg de toename van het spaartegoed 5,1 miljard euro. Dit is bijna twee keer zoveel als in het eerste kwartaal van 2002.

Vorig jaar 2,3 miljard euro naar bedrijfsspaarrekening

Sparen via de werkgever heeft in 2002 geleid tot een totale inleg van 2,3 miljard euro. Dit is een kleine toename ten opzichte van 2001. De afgelopen vijf jaar bedroeg de inleg gemiddeld 2,2 miljard euro. De populariteit van de werknemersspaarregelingen was snel na invoeren groot. In het eerste jaar bleef de bruto inleg steken op iets meer dan 1 miljard euro. Het daaropvolgende jaar was dit bedrag mede door een inhaaleffect bijna twee keer zo groot. Daarna is de bruto inleg in de loop der jaren verder gestegen. De belangrijkste oorzaak van de stijging is de toename van het maximale bedrag dat gespaard kan worden. Via de spaarloonregeling mocht in 1994 maximaal 733 euro worden gespaard, vanaf 2000 was dit maximaal 788 euro.

In 2002 is ruim 1,7 miljard euro terugbetaald, terwijl aan rente een bedrag van 147 miljoen euro werd bijgeschreven. De gemiddelde rentevergoeding bedroeg ongeveer 1,75 procent.

Deblokkeren sterk afgenomen

Voor het eerst sinds de invoering is het bedrag dat vrijkomt na het verstrijken van de wettelijke looptijd hoger dan terugbetaling door deblokking. Volgens de wet is deblokken van de gelden onder andere mogelijk bij de aankoop van een eigen woning als hoofdverblijf, het voldoen van premies voor een levensverzekering of bij het beëindigen van de dienstbetrekking. Werknemers hebben in 2002 aanzienlijk minder gedeblokkeerd dan in 2001. Vorig jaar werd ruim 800 miljoen euro door deblokking aan de rekeningen onttrokken. Dit is 20 procent minder dan in het jaar 2001.

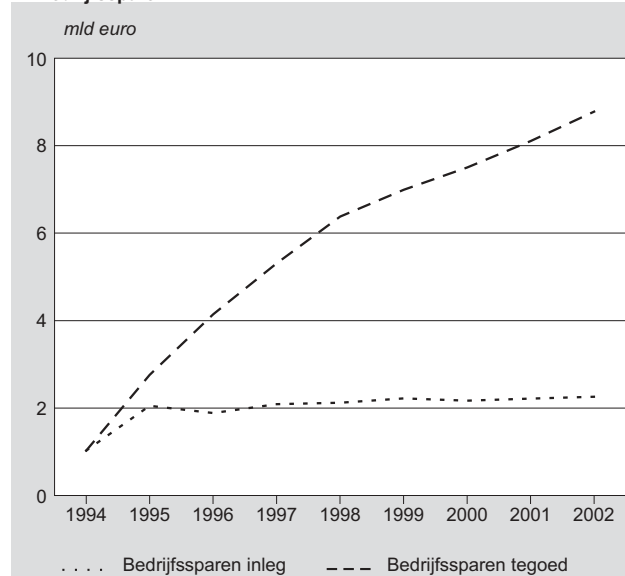
Spaarloonregeling veruit favoriet

Van alle bedrijfsspaarregelingen is de spaarloonregeling het meest in trek. Ruim tweederde van het bedrag dat op de bedrijfsspaarrekeningen stond, valt onder deze regeling. De premiespaarregeling omvat bijna éénderde van het tegoed op bedrijfsspaarregelingen. De belangstelling voor de winstdeling-/aandelenoptie-regeling is relatief gering.

Het totale spaartegoed van de werknemersspaarregelingen bedroeg eind 2002 bijna 9 miljard euro. De laatste vier jaren is de jaarlijkse toename beperkt tot ongeveer 600 miljoen euro. Voor

een belangrijk deel is deze toename het gevolg van het verminderde gebruik van deblokken. Zonder deblokken zou het spaartegoed op kunnen lopen tot maximaal ongeveer vijf keer de jaarlijkse inleg.

1. Bedrijfssparen

Vrijgevallen bedrijfsspaargelden naar gewone spaarrekening

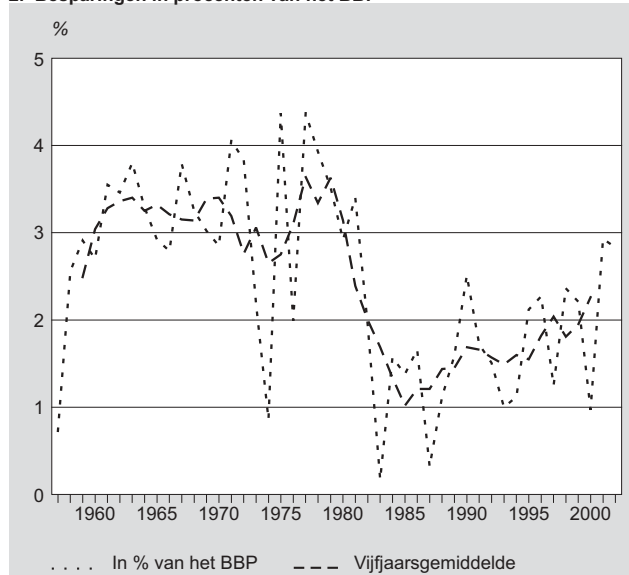
In de eerste maanden van 2003 zijn door de wijziging van de wetgeving over bedrijfssparen aanzienlijke bedragen vrijgevallen. Deze vrijval leidde tot grote verschuivingen in de samenstelling van de spaargelden. De terugbetalingen lagen in januari 2003 ruim 4 miljard euro hoger dan in januari 2002. Deze toename komt voornamelijk door de wijzigingen in de regeling bedrijfssparen. De overeenkomstige stijging van de inleg van nieuwe spaargelden duidt op een overheveling van gelden van een bedrijfsspaarrekening naar een gewone spaarrekening.

Sparen blijft populair

Het afgelopen jaar hebben huishoudens door het slechte beurs-sentiment, oorlogsdreiging en economische neergang weer veel gespaard. De besparingen bedroegen in 2002 bijna 13 miljard euro. Dit is 6 miljard euro minder dan in 2001. Dit verschil wordt vooral veroorzaakt door de nieuwe belastingwetgeving in 2001. De fiscale behandeling van spaargelden en aandelen is toen gelijkgetrokken. Hierdoor werden er in 2001 veel gelden uit fiscale beleggingsfondsen overgeheveld naar de spaarrekening. De besparingen in 2000 bedroegen bijna 4 miljard.

In de jaren zestig en zeventig bedroegen de besparingen (de jaarlijkse toename van het spaartegoed) gemiddeld 3,2 à 3,3 procent

2. Besparingen in procenten van het BBP

van het Bruto Binnenlands Product. Onder andere door de toegenomen belangstelling voor beleggen in aandelen daalde de besparingen in de jaren tachtig en negentig tot 1,6 procent BBP. In de jaren negentig steeg de belangstelling geleidelijk mede door de invoering van de bedrijfsspaarregelingen. Het effect van deze regelingen is gemiddeld 0,3 à 0,4 procent BNP. Vanaf 2001 is de fiscale behandeling van sparen en beleggen gelijk getrokken. Deze veranderingen hebben ertoe bijgedragen dat de besparingen opgelopen zijn tot 2,7 procent in 2002.

Bedrijfsspaarregelingen

Op 1 januari 1994 is de Wet bedrijfsspaarregelingen in werking getreden. Deze bedrijfsspaarregeling heeft 4 componenten.

1. Spaarloonregeling
2. Winstdelingsregeling
3. Aandelenoptieregeling
4. Premiespaarregeling

Bedragen die op een bedrijfsspaarrekening zijn ingelegd vallen in principe pas na vier jaar vrij. Dit was op zijn vroegst dus januari 1998. Het moment van vrijvallen van het ingelegde bedrag verschilt per bank. Vier kalenderjaren, 16 kwartalen of 48 maanden worden als maatstaf gehanteerd. Dit kan in de praktijk betekenen dat het tegoed voor maximaal 5 jaar, 17 kwartalen of 49 maanden vaststaat.

Vanaf 2003 is de wetgeving over bedrijfssparen aangepast. De winstdelingsregeling en de premiespaarregeling zijn afgeschaft en de spaarloonregeling is aangepast. Het bedrag dat in 2003 maximaal belastingvrij kan worden gespaard, is verlaagd tot 613 euro. Het geblokkeerde spaarloon van de jaren 1999 en 2000 komt in 2003 vrij. Voor de latere jaren blijven de bestaande regels gelden. Van de premiespaarregeling komen de gelden van de jaren 1999 tot en met 2001 in de eerste maanden van 2003 vrij. Het gespaarde bedrag van 2002 is begin 2004 vrij opneembaar.

In het eerste kwartaal van 2003 is het spaartegoed met 5,1 miljard euro toegenomen. Dit is een stijging van bijna 90 procent vergeleken met dezelfde periode van 2002. Het spaartegoed bedroeg eind maart 2003 bijna 173 miljard euro. Per huishouden is dit gemiddeld bijna 25 duizend euro.

Tabel 1
Bedrijfssparen bij banken

	1998	1999	2000	2001	2002
Mutaties bij bedrijfsspaarrekeningen <i>mIn euro</i>					
Tegoed op 1 januari	5 336	6 389	6 976	7 455	8 106
Inleg	2 123	2 224	2 169	2 220	2 261
Terugbetalingen	1 218	1 739	1 777	1 708	1 734
w.v.:					
Deblokkering	815	1 263	1 187	1 028	819
Vrijgekomen bedragen	403	476	590	679	915
Rente	136	119	130	136	147
Tegoed op 31 december	6 377	6 993	7 498	8 106	8 779
w.v. op:					
spaarloonrekeningen	4 290	4 649	5 002	5 434	5 970
premiespaarrekeningen	1 992	2 254	2 422	2 600	2 743
winstdeling-/aandelenoptieregeling	95	90	74	73	65
Aantal bedrijfsspaarrekeningen <i>x 1 000</i>					
Totaal	4 066	4 384	4 778	5 153	5 307
w.v. op:					
spaarloonrekeningen	2 887	3 114	3 451	3 727	4 080
premiespaarrekeningen	1 111	1 210	1 270	1 373	1 184
winstdeling-/aandelenoptieregeling	68	60	57	53	43

Tabel 2
Spaargelden

	2000	2001	2002	2002			2003		
				jan.	febr.	maart	jan.	febr.	maart
<i>mld euro</i>									
Stortingen	84,4	121,3	91,3	9,5	8,7	7,0	13,8	8,7	8,5
Terugbetalingen	83,6	106,0	82,2	8,1	8,2	6,6	12,3	6,7	7,6
Bijgeschreven rente	3,1	3,3	3,5	0,4	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0
Besparingen	3,9	18,6	12,6	1,8	0,5	0,4	2,1	2,0	1,0
Tegoed per ultimo	134,2	152,9	167,8	154,6	155,2	155,6	169,9	171,9	172,8